

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonczy-utca 24. sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyilttér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábas petitsor térfogata . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetéseket legzélszerűbben postai utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Nemzetgazdaságunk.

Altalános a panasz ugy az egész ország — mint közelebről megyénk közönsége részéről, — miszerint nemzetgazdaságunk ma sem felel meg mindazon követelményeknek, melyeket a modern cultura s a mindinkább fejlődő világforgalom a nemzetgazdaságtól — respective a nemzetlől megkíván, s hogy ez a fejletlenség az oka azon sajnós anyagi szorult állapotnak, mely különösen kis gazdáink és kis iparosaink körében oly állandóvá lett.

Maga a földmivelés — pedig földmivelő állam vagyunk — még nagyon messze áll a németalföldi intensiv gazdálkodástól, még ma sem bírjuk ki a concurrentiát ezek terményeivel, így a gabna ár, — mely pedig a földkultúra egyik mérlege — állandóan alantabb áll a külföldi, különösen a németalföldi gabna áránál. Az ezzel szorosban kapcsolatos baromtenyésztés sem nyújtja azt a jövedelmet, — mit nyújtania kellene, — nagy részben azon csökönös ragaszkodás miatt, melylyel igen sokan még ma is a légelőzési rendszerhez viseltetnek. S a mi ezek kifolyása s egyik főhátrány — nincs jó külpiaozunk, — ugy, hogy alig valami az, mit nyers terményeinkből külföldre viszünk.

Iparunk iránt még több a panasz. A fogyasztó közönség nagyobbára külföldi ezikkeket vásárol, e miatt a hazai ipar pang s a kis iparos — daczára minden igyekezetének, alig képes magát fenntartani, — és miért? Mert hazai iparczikkeink nagy része még ma sem képes kiállani a concurrentiát minőség és esin tekintetében a külföld hasonmü iparczikkeivel, — daczára a behozatali vám és a szállítási költségeknek.

Kereskedelmünk terén pedig a szállítványi üzlet drágasága — a külföldi kereskedelem lankadsága s az ezzel kapcsolatos nagy tőkések — nagy kereskedők kis száma miatt hallunk mindennap minden oldalról panaszokat — épen a nyerstermékek részéről.

T A R C Z A.

November 1.

Rimaszombatban is kegyeletteljesen ünnepelték meg november 1-sejét. — És méltán, mert egy év sem volt még olyan, melyben a halál dusabb aratást tartott volna épen azok között, kik hivatalos és magánéteendők mellett nem keresték a tétlenség puha párnáját, de kezükbe ragadták a közügynek lobogóját, hogy társadalmilag is hassanak oda, hogy népünk kor-, nem- és vallásfelekezeti különbség nélkül előre menjen, s a válaszfal, mit közénk születés, rang munkakör vontak, a tettdus életben végkép összeomoljon s az egyén értékét a becsületes munkásság szabja meg.

Ez év folytán öt ily fértiut vesztett Rimaszombat s vele együtt a megye és a magyar nemzet. — E fértiak voltak dr. Lengyel Ferencz († jan. 23.), Lőrinczy Endre († febr. 20.), dr. Szabó Mihály († febr. 11.) Ján János († augusztus 27.) és Marton Rudolf († október 18.).

A közös vesztésérzetet kifejezendő s az elhunytak emléke iránti kegyeletlől indittatva jelent meg d. u. 5 órakor a fényesen kivilágított sirkertben a „Rimaszombati dalárda“ és sorakozva a „Dapsy“ család fényes kriptája mellett, művészileg mondott egy gyászalt, melynek elhangzása után lapunk szerkesztője s a dalárda alelnöke lépett elő s következő beszédét mondotta:

„Légy üdvöz gyász hely, esendes hazája a meghaldogultaknak! Legyetek üdvözölve sirhalmok, kised ki-kötői azoknak, kik az élet tengeren elfaradtak! Sarguló lomb, hulló falevél és susogó őszi szél, — ti is legyetek üdvözölve általam, mert ti fájó lelkeknek vagytok rokoni s a meglepő összhang, mely mozdulatokra támad, — oly fájó és mégis édes, — oly lehangoló és mégis lelkesítő viszhangot kelt kebelembe, valahányszor felkereslek benneteket e szent helyen. S míg hangjaitokat oly kevesen értik s a bennök kifejezést nyert érzelmeket oly kevesen érzik át: addig minden időben szent ihlettel társalog veletek az, kibben emberi szív és fenkölt lélek lakik. Es míg a sirok ormait kísértetekkel népesíti meg a gyermekes félnkség, s míg gunyosolylyal tapossa a leomló hantokat az, ki magát bölcsnek képzeli; addig a figyelmes szemlélő meglepő történeteket olvashat le e beirt lapról, melyet temetőnek neveznek, melyre a betüket, a szétszórtan emelkedő sirhalmokat, a valódi fájdalom véste oda.

Ha megkérdézzük a panaszlók nagy többségét — e bajokat — ezek legtöbbször az államnak, illetve az ezt képviselő közegeknek — másod sorban a megyei, városi hatóságoknak tulajdonítják. Számtalanszor hallunk olyan vádakokat, mintha az állam közegei s az egyes hatóságok nem tennék meg e tekintetben kötelességüket s nem követnének el minden lehető nemzetgazdaságunk fejlesztésére, így anyagi jólétünk előmozdítására. — Sőt sokan ezzel kapcsolatban lemondanak e tekintetben a fejlődés lehetőségéről is, hazánk kedvezőtlen geographiai fekvése, kedvezőtlen talajviszonyaink — s tőkénk hiánya miatt. — Pedig korántsem ezek az okai e bajoknak, — hanem sok tekintetben és legfőképen maga a panaszlók közönség.

Fő oka ugy nyers termelő miat iparos közönségünk egy még mindig tetemes részénél, a szakképzettség hiánya, sőt sok helyen még azon kezdetleges képzettség hiánya is, mely a földmivelés, illetve ipar eredménydus üzésére elkerülhetlenül szükséges.

Nem akarok az állam számtalan intézményeire egyenként rámutatni, melyek nemzetgazdaságunk érdekében több mint egy század óta — de különösen a feledhetlen „Széchenyi“ óta tétettek, — elég legyen ezek közül „az országos gazdasági intézet“-re, a minden évben ismétlődő földmivelés és ipar fejlesztését nagy mértékben elősegítő országos gazdasági és iparkiallításokra, a különféle tanfolyamokra s szakiskolákra hivatkoznom.

Közelebről megyénk s maga Rimaszombat is, mindent elkövet és semmi áldozattól nem retten és nem rettent soha vissza ott, hol nemzetgazdaságunk fejlesztése, gazda és iparos közönségünk anyagi jólétének előmozdításáról volt szó.

Igy a Nagyrőczen és megyénk több helyén felállított ipartanmühely, — különösen a rimaszombati müfaragászati iskola mind oly eszközök, melyek — ha az iparos közönség által fel is használ-

tatnak, egyik hathatós tényezők lehetnek e bajok orvoslására.

Rimaszombat város valóban szakképzettséggel bíró s a megye és polgárai érdekét szíven viselő tanácsát legközelebről is ezen nagy czél vezérelte, midőn minden lehető elkövetett s áldozatokat tett, hogy városunkban egy földmives iskola létesítették s ez minél előbb megkezdhesse a földmivelés érdekében áldásteljes működését. Szóval megtesz minden lehető, mit egy ily hatóságtól a nemzetgazdaság fejlesztése s a nép anyagi jólétének előmozdítása érdekében várni lehet.

Csupán a gazda- és iparos-közönség feladata most — ez eszközök felhasználásával — e bajokon és panaszokon, melyeket épen ő tőlök hallunk, segíteni. Mert ha felhasználják ezeket szakképzettségök és értelmiségük fejlesztésére s levetkezik azon hagyományos téves felfogást, hogy elméletileg iskolákban nem lehet a földmivelést és ipart fejleszteni és tökéletesíteni, és igyekezni fognak gyermekeiket e téren elméletileg is kiképezni ugy a földmives mint az ipariskolák magasstos hivatását felfogva, ezeket megnépesíteni, saját magok pedig nagyobb, szakavatottabb gazdáink példáin és productumain tanulva, ezektől egyet-mást elsajátítani, velők versenyre kelni, szóval értelmi tekintetben mindinkább előhaladni; akkor befogják látni, hogy épen magok voltak e panaszok okai. Mert elismert tény az ma, hogy csak egy szakavatott földmives és iparos képes igazán jó terményt, illetve ezikkeket előállítani, s csak ez képes concurrálni. Így megfogynak szünni mindazon panaszok, melyeket oly igen gyakran hallunk, megszünnek azok a vádak, melyeket fogyasztó közönségünk szórnak. Mert bizonyára ha productumaink oly jó minőségűek lesznek, mint a külföld productumai, mindig s mindenkor szivesebben veszi meg a honit — hol a szállítási költségeket nem kell ugy megfizetni mint amazoknál. Ezzel együtt külkereskedelmünk is emelkedni

S hány ily új betü keletkezett ez év folytán e lapnak még be nem irt részén, melynek mindenike alatt testvér, rokon, szüle, gyermek vagy épen hön szerető mátká nyugoszik, míg a felettük domboruló hantokra a megtört szív fájdalom könnyei omolnak?!

Minket is e szent fájdalom vezetett ide, nem hogy új betüt vessünk a még sima helyre, de azért, hogy felkeressük még egyszer azokat, kiket a közelmúltban elvesztettünk, hogy közelükben gyógyirt keressünk a vett sebekre, melyek még folyvást sajognak, és sirhantjaikra szórjuk ta hála és tisztelet virágait, melyeket a közügyek előbbvitelében tanúsított önzetlen működésükkel méltán kiérdemelték. Mert azok, kiket városunk, megyénk s a müvelt társadalom egymás után oly hamar elvesztett, nagyok voltak mindvégig, a vesztéséig, — még ha azokat nem vesszük is számba, kiket közvetlenül sujtott, — aligha pótolható egyharmar.

Ime ott, nem messze egymástól két sir domborul. Mindkettő alatt az emberiségnek egy-egy hő jöltevője pihen, mindenkinek önzetlen munkásság, mely tudomány s hön szerető szív voltak jellemvonásai. S ime a karok, melyek oly sokszor nyújtottak gyógyirt a szenvedőnek, tétlenül nyugosznak a hantok alatt, míg sirjokra koszorut rak a fájdalom s az emlékezet. Emitt egy jogtudós alussza örök álmát, kinek ajkairól oly sokszor hallottuk a buzdító szavakat, hazájának, egyházának hű és hálás fia egykor, most pedig lakója a nyugalom s hajlékának; s míg álma felett a kegyelet és részvét virraszt: az elhagyatott bus özvegynek, a gyámok nélkül maradt árváknak zokogását félve viszi tova a busongó őszi szél. — Amannak kezébe, kinek sirja ott domborul, — a müvelt társadalom sarkkövét, — a törvényt adta végzete, s a hosszú és mégis rövid életen át örködött a felett ugy, miként talán senki más. Es a törvénynek e hű öre, kinek hön érző szive volt a hideg külső alatt, már nem érez többé s az elhagyott gyermekek zokogására csak a sir esendje felel. — Emez, — kinek teste még alig hidegedett meg, — évek hosszú során át tartotta az igazság mérő serpenyőjét szilárd kezekkel, nem feledvén el e közben sem azt, hogy ő is ember s mint ilyen képes volt keblére ölelni kiesinyt és nagyot, gazdagot és szegényt, s a ki képes volt elüzni a visszavonás sötét fellegét, hogy helyére varázsolja a béke áldáshozó napját, szintén esendesen pihen s a sirja felett átszálló őszi szellő zokogása övének jajszavával vegyül össze.

Bizony-bizony sokan vannak, kiket a zord halál kiszakasztott közülünk s méltán ölthet gyászt a müvelt társada-

lom, látva a megritkult sorokat. — S míg az elköltözött sirhalmát fénybe borítja a szeretet, virágokkal hinti be a kegyelet s megszenteli a fájdalom és részvét könypatákja: addig mi emléküknak mit hoztunk áldozatul? . . . . . A sirhalmokon égő szövetnek kialszik, a sirra tett koszorú elhervad; a vesztés fájdalmára előbb-utóbb gyógybalzsamot csepegtet az idő s a vett sebek behegednek, minék következtében ha emléküket hiven megőrizni akarjuk, állítsuk őket egyenként és egyetemesen pelda gyanánt magunk elé s tanuljuk meg tőlük, hogy és miként kell magán és hivatalos teendőink mellett is társadalmilag tevékenyen élni, folytatván az általuk megkezdett, de fájdalom félbehagyott munkát, hogy szabad országban, minél több szabad, müvelt polgár legyen!

Ha ezt megértettük, ha példájukat követendjük, oly emléket emelendünk számukra, melyet soha semmi meg nem dönthet, mert a kegyelet szent tüze mellett a közjó rohamos előhaladása fogja azt a végmegsemmisüléstől megóvni, s élni fog még akkor is, midőn a mostan élő nemzedék sirhalma felett halás kegyelettel fognak könyezni unokáink!

A beszéd elhangzása után ismét a dalárda zengte el Mosonyi Mihálynak „Szentelt hantok“ címü művét nagy hatással. Még egy beszéd volt, melyet Farkas Béla, e napokban elhunyt losonczy képezdei növendék sirjánál tartottak ez alkalommal városunkba átrándult pályatársai.

Meglepető képet nyújtott a temető nagyszámú gyászoló közönségével, kik közül nem kevesen hullattak fájdalomkönyvet elhunyt kedveseik sirhalmára.

A panszlávismus tapintatos megoldása.

(Beszély.)

Irta: Záhonyi János.

Vége.

— Ha velem együtt nem akar maradni kedves nagysád, inkább én távozom el a viharban! En vadász ember vagyok, nekem az ilyen eső még jót tesz, — kezdte meg a esatát Tóth Gyula barátunk.

Bozsenka nagy zavarban volt, hogy mit válaszoljon és mit tegyen, — az ajánlatot elfogadni nem merte, mert a tiszteletes urat sajnálta, — eszébe jutott, hogy köréből már egyszer elutasított s most a tiszteletes uron, önhibáján

fog, mihelyt meggyőződik a külföld terményünk és iparcikkeink jóságáról.

Minden csak tőlünk függ s ha mi cselekszünk s felhasználjuk az állam s a hatóság nyújtotta eszközöket s igyekszünk értelmes és szakképzett iparosok, illetve földművesek lenni, nem fogjuk vádolni többé a hatóságokat, mert ha valahol, úgy a jelen viszonyok között alkalmazható ezen Lassale híres nemzetgazdasági író elve: „Segíts magadon az Isten is megsegít.“ P. M.

Levelezések.

Balog, 1883. nov. 1.

T. Szerkesztő ur! A megyebizottsági tagok tegnapelőtt megejtett választása alkalmával egy fontos kérdés merült fel, melynek a választási bizottság által lett eldöntése — mint hallom — husz és néhány szavazatlaponak felvetésétel vonta maga után.

A kérdés ez: köteles-e a szavazásra jogosított, a szavazatlapon saját nevét és lakhelyét feljegyezni, vagy nem?

Az itt működött bizottság verdecéje igenlőleg szólott: s e verdecé, husz és egynehány választó polgár szavazatát küldte az alvilágra, hol Charon gondoskodni fog azoknak átszállításáról a Styx folyón.

Hiszem, hogy a bizottság, a törvényre támaszkodva, tiszta lelkiismerete szerint hozta határozatát, s ekként döntött a miként értelmezte a törvényt.

De hát tévedni emberi dolog, s kérdés: helyesen interpretáltot-e a törvényt?

Szerintem helytelenül, s állítom, hogy az ide vonatkozó törvény szakasz, oly értelmezést, minőben részesített, nem tűr meg.

Az 1870. évi 42. t. cz 33-ik §-ának első bekezdése ekként szól: „A választás a szavazók nevének és lakhelyének nyilvános feljegyzése mellett, személyesen beadott szavazatlapon történik.“

Erre vonatkozólag a törvény többet nem mond.

S mi az idézett törvénynek az értelme? Az-e, hogy a küldöttség maga és pedig nyilvánosan foglalja jegyzékbe a szavazók neveit és lakhelyeit, — vagy az, hogy a szavazásra jogosultak magok jegyzzék fel a szavazatlapon?

A szó szerinti értelmezés ezen alternatíva első része mellett szól, — vagyis a mellett, hogy a kiküldött maga veszi jegyzékbe a szavazók neveit s lakhelyeit.

Erre vall a „nyilvános feljegyzés“ kifejezése is a törvényben, — mert nyilvános az, ami a bizottság által eszközöltetik. — annak egész eljárása, nem pedig a szavazó polgárnak írásbeli cselekménye, ki a szavazatlapot a subája árnyékában is kitöltheti.

De erre vall a törvényhozó intentiója is, mely a titkos szavazást vélte alkalmazandónak, — már pedig a szavazatlapon általi szavazás, egyenesen titkos szavazás, mely határozottan kizárja a szavazó nevének a szavazatlapon irását.

Ha nem így volna, a törvényhozó egyszerűen „szavazást“ vagy élőlövél „nyilvános szavazást“ rendelt volna el.

De más távolabb eső érvet is felhozhatok állításaim mellett, s azt jelezni akarom ezen kérdés felállításával: van-e célja és oka annak, hogy a nyilvános feljegyzést a kiküldött eszközölje.

Van bizony, még pedig igen fontos, nevezetesen: hogy a küldöttség eljárása ellenőriztethessék, — s másrészt, hogy a küldöttség evidenciában tarthassa azokat, kik leszavaztak, s megakadályozhassa az ugyanazon egyének nevének megkísérlett többszöri szavazását, — s a mi főmotívum, hogy fellebbezés esetén az igazoló választmány s III-ad fokban az 5 tagú állandó bíráló választmány kezében legyenek a kellő documentumok, melyekre határozatát állapítja.

Azon felfogás mellett, melyet a küldöttség e kérdés-

ben tanusított, meghusított a titkos szavazás, s tág tér nyílik azon eshetőségnek, hogy egy megjelölt választó honmaradt társainak szavazat lapjait a magáéval együtt becsémpézi a szavazó urnába észrevétlenül; s ez még utólagosan sem fedezhető fel, mert nyilvános jegyzék nem vezetettván a megjelölt szavazók s a szavazati lapok számszerű összehasonlítása nem eszközölhető.

Kíváncsi vagyok arra: más választó kerületekben miként magyaráztattott a hivatkozott törvény szakasz?

Ezen esetet s egyéni nézetemet azért kívánom közlé tétetni, hogy provocáljam a felvetett kérdésnek tüzetes meg vitátását.

A jövő választásnál hasznát vehetjük az eszmecsere nek, — az illető küldöttségi tagokra nézve pedig lehetővé tétetik az egyöntetű eljárás.

Valaki.

Jánosi, 1883. nov. 2.

Tekintetes Szerkesztő ur! Becses lapja f. évi 42-ik számának „Hírek és vegyesek“ rovatában „Zsidó-hecz“ jelzés alatt egy közlemény jelent meg, mely G. bérlő és K. vegyeskereskedő között, f. évi október hó 13-án lefolyt összetűzés tárgyz. Ezen közleményben K.-nak a támadó fél szerepe van szánya, a K. állítólag azért támadta meg G. bérlőt, mivel ez K.-nál vásárolt „örvösságot“ egy szeker falusi néptől elfoconftkált. Az igazság érdekében engedje meg tekintetes szerkesztő ur, hogy az érintett közleményt oda igazítsam ki, miszerint a támadó fél nem K., hanem G. bérlő volt, a ki önkényeskedve K.-nak boltjába erőszakkal behatolt és ezt mindenféle ürügyek alatt a legdurvább sértésekkel illette. K. egy ideig csak tűrte G.-nek durvaságait, de midőn azokat megelégette G. bérlőt üzetéből egyszerűen kiutasította. Erre G. bérlő 3—4 fontos tegladarabokkal K.-nak bolt kirakatát beüzta. Ez a rövid története annak, a mi szerény nézetem szerint nem annyira „Zsidó-hecz“, mint inkább egyszerűen „hecz“, melynek jogi oldalát a kir. bíróságok lesznek hivatalba eldönteni. K. ugyan G. ellen ennek garázdalkodása miatt a fenyejtő feljelentést már meg is tette.

Egy szemtanú.

Meleghegy, 1883. év október 28.

Tekintetes Szerkesztő ur! A „Gömör-Kishont“ f. évi 37. számában egy általam írt közlemény jelent meg, mely a meleghegyi első magyar istenítisztelettel foglalkozik.

Miután e közlemény részben tiszt. Vitez Lajos lelkészre, részben azon meleghegyi egyházgyűlésre, mely ezen magyar istenítisztelet tartását törvényes határozattal kimondta, sértőleg hat s megzavarhatá a pap és tanító közötti hivatalos viszonyt, s miután a fenti közleményt nem annyira rossz indulatból, mint más rossz akaratu emberek rábeszélése folytán írtam, az abban foglaltakat ezennel nyilvánosan visszavonom.

Szükségesnek tartom azonban egyrészt kijelenteni, miszerint e lap f. év 38. számába Padárból kelt levélben mondottak valót ugyan e részben, hogy a magyar énekek leírásért munkadíjját követeltem s e célból 13 krt le is vontam, de ez összeget a budikfalusi és gesztesi küldöncznek adtam, miről a lelkésznek tudomása nem volt, másrészt kinyilatkoztatni, hogy a páuszlavismustól elvonnám és hivatásommal fogva mindig visszatartottam s visszatartani fogom magamat.

Gyura Vilmos, ev. tanító.

Hírek és vegyesek.

Luther-ünnepély. Luther Márton születésének száz évvel ezelőli emlékét f. hó 11-én a helybeli evangélikus egyház is készül megünnepelni. Az ünnepi programot a nap jelentőségét feltüntető szentbeszédén kívül, az énekek által előadandó alkalmi ének és Luther életrajzának felolvasása képezik. Az ünnepély emlékének megőrkítése céljából az istenítisztelet után offertórium fog tartatni, melynek ered-

csak örömet hozott, ily korán itt kell hagyni, elhagyni örökre e szép vidéket, a szerető atyát, virágait, s azt akit úgy szeretett, — aki neki állig pár napja egy szebb világról, egy tündérvilágról regélt, pedig azon éles fájdalmak a mik keblét dulták, hangosan kiáltották:

— Véged van!

És nem volt halandó, a ki őt az életnek visszaadta volna, — a környék orvosai már lemondtak róla, — de Cserta ur nem kimélt semmi áldozatot, a székvárosból is kihozatta a legjelesebb orvosokat, de mind hiába! A halál angyala mindinkább közelgett.

Midőn már csak pár lépés választotta el a szegény beteg leányt a sírtól. Midőn a szenvedő atya kétségbeesése lemondott minden reményről, — késő esteli órákban, — kinyílt a beteg szobájának ajtaja, — s azon, ünnepélyes komolysággal, halvány arczezal, melynek minden vonása a legmélyebb fájdalomt tükrözte vissza, — belépett tiszteletes Toth Gyula lelkész ur.

„Ne legyen tolokodásnak uram, szólott megfeszítetten a tiszteletes, hogy e házba léptem: melyből végleg száműzettem, újonlag megjelenek, de akkor, midőn egy élet forog kérdésben, tul kell magunkat tenni a kicsinyes politikai nézetkülönbségeken, én csak most hallottam, hogy kedves leánya súlyos beteg, s azonnal lelki pástori kötelességemnek tartottam a szegény beteg sorsán csekély tehetségem szerint enyhíteni, — hallottam azt is, hogy tudógyuladása van kedves gyermekének, hasonszenzileg a tudógyuladás gyorsan és biztosan gyógyítható, engedje meg, hogy most, midőn orvosai már lemondtak róla, én gyógykezelhessem!“

— Oh uram! — szólott Cserta ur a remény utolsó szálába göresösen kapaszkodva, — mentse meg leányomat s én örök halála leszek lekötvelezeve.

A tiszteletes ur oda lépett a beteg ágyához, szegény letört lilom, mely lázban égtek szemei, mely kérőleg tekintettek azok a tiszteletes ur férfias nyílt vizaszt hozó arczara. A tiszteletes ur nyájias vigasztaló szavakat intézett a szenvedőhöz, — miközben hangja a fájdalomtól fátyolozott volt s úgy látszott, hogy fájdalma nagyobb, megrendítőbb a beteg szenvedéséinél. Apró cukorszemeket adott be a betegnek, mitől a láz rögtön elmúlt, s üdítő édes álomba merült.

— Hagyjuk őt nyugodni, nyugalomra van szüksége, jó éjt Cserta ur!

— Már itt hagy tiszteletes ur! — szólott megtörtén az

ménye a templom belső renoválására gyűjtendő tőke alapjául szolgálva.

Sorsjáték. A helybeli evangélikus iskola javára rendezett sorsjáték győztes és értékes nyereménytárgyai sokakat állítanak meg Tibély S. A. kereskedésének kirakata előtt és újból felkeltik a sorsjegyek iránti vételkedvet. A két eredeti nagy olajfestményrel a sorsjátékügyi bizottság még most sínes tiszta, hogy melyiket tegye elsőbb helyre, habár a közönség többségének véleménye a helybeli első malmost tárgyzó tájkép előnyére nyilatkozott. — A sors-huzás f. hó 25-én a Három-Rózsa nagytermében ejtetik meg, mely alkalommal egy családias színezetű, tánczezel is fűszerezett sorsolási estély rendeztetik, 50 kr. belépti díj mellett. A meghívók legközelebb ki fognak adatni.

Kinevezés. A rimaszombati m. kir. áll. postahivatalhoz szállító-postamester-nővé Záborszky Klementine neveztetett ki.

A vallás és közoktatásügyi miniszterium a beretkei róm. cath. iskola javára értékes tanszerkeket adományozott.

Kegeletes tény. Saxinger Ottó ratkói gyógyszerész a ratkói ipariskola javára 22 frt 97 kr. gyógyszerügyi követelést ajánlott fel.

Drapszko, Ottilia és Homolcsánpaták című telepek felekezeti közös-iskolát szerveztek.

Tisztújítási mozgalmak. A tornallyai járás bizottsági tagjai november hó 7-én Tornallyán a „Nagyvendéglő“ termében a választásra vonatkozó irányelvek megállapítása s ezzel összefüggőleg egy némely fontosabb ügynek tisztázása céljából értekezletet fognak tartani.

Az igaz baráti szeretet és kegelet igen szép nyilvánulását láttuk nov. 1-én a sarkert egyik újonnan felhánt szerény sírjánál lefolyni. — A losonezi állami tanítóképezde növendékei közül mintegy tizenegy állotta körül, felejtethen pályatársuk s barátjuk Farkas Béla IV-ed éves képezdesz sírját — Mindenik szemébe a baráti szeretet egy igaz gyöngye ragyogott, s a fájdalomtól reszkető, de mégis érzelemteljes hangon monák el szeretett barátjukhoz az utolsó búcsú éneket. — Majd egyikök megható kis beszédben vett búcsút a szeretett baráttól, kivel annyi boldog időt töltének el, kivel az egyenlő pálya oly elválatlanul összekötte őket s egy koszort tett sírjára, mint igaz fájdalom emléket — távollevő pályatársai nevében is.

Vettük a következő gyászjelentést: Stolz Vinczéné szül. Farkas Borbála, férje s gyermekei: Bolkay Vilmos, Bolkay Pál, Burszky Sámuelné szül. Stolz Mária, Stolz Zsigmond; — Lipter Edéné szül. Farkas Mária, férje és gyermeke Gyula; — öz. Kandler Mátyásné és gyermekei báuntól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett testvér s rokonnak Farkas Béla a losonezi állami tanítóképezde IV. éves növendékének folyó október hó 28-án, éjjeli 12 órakor, hosszas szenvedés után, életének 21-ik évében tartó gyászos elhunytát. — A megboldogultnak földi maradványai folyó október hó 30-án, d. u. 3 órakor, a róm. cath. egyház szertartása szerint fognak a rimaszombati sarkertben örök nyugalomra tétetni. — Az engesztelő gyász isteni tisztelet sardán, október hó 31-én, reggeli 8 órakor fog a rimaszombati róm. cath. egyházban megtartatni. Aldás és béke lengjen áldott porai felett!

Tisztújítási mozgalmak. A rimaszombati járásban, melyben eddig teljes csend uralkodott, most nagyobb mozgalmak észlelhetők, a mennyiben a szolgabíró-segédi állomásra Polgáry Károly mellett Huszt Lajos rimaszombati ügyvédet és Okolicsányi Gyula körjegyzőt is emlegetik.

A rimaszombati műkedvelői társulat — mint halljuk — legközelebb alapszabályainak értelmében szervezkedni fog. Nagyon helyesen, mert ha csaknem 12 éves pályáján végig tekintünk, s felidézzük emlékezetünkbe azon élvezet-dus estéket, melyeket számunkra szerzett, szembeötölő a különbség a tevékenységet illetőleg multja és jelene között.

Lopás. A kisfaludi pusztáról, Tornallya közelében e napokban 7 darab sertést hajtottak el. — A tetteseknek még eddig semmi nyoma.

Az építő iparosok téli tanfolyamára a budapesti állami közép-iptartanodában (VIII. bodzafa utca 28. sz.)

kívül, — ezt ismételni neki nem szabad, bele nyugodott hát a kényszerhelyzetbe s egy nagy sóhajttással leült.

Toth Gyula barátunk úgy tett, mintha a sóhajt nem hallotta volna, hanem a csendet megtörve, élénk társalgást kezdett a szép Bozsenkával s Bozsénka kezdetben csupa büszkeségből csak igenlőleg felelt, legfeljebb kedves fejcskéjével volt szíves nagyvilági udvariasságból bólintgatni, de később, midőn a tiszteletes ur oly elragadtatással szólott a költészetről, sőt Szladkovies és Kollár műveit is kedvesleg méltányolta s egyes jelesebb darabja't oly hatással idézte, Bozsenka is belevegült a társalgásba és észre sem vette magát, hogy mult el oda kiva a vihar, hogy süttött ki a nap s hogy mosolyog újra a színárvány s a szép fényes kék ég.

Gyorsan felugrott üllőhelyéből s csak most jutott észébe, hogy neki ez embert tulajdonképen gyűlölni kellene, de e gondolatától megrázkódott, s arca nagyon elkomolyodott, gyorsan köszönt s mint egy visio a fenyvesek között eltűnt az utána bámuló tiszteletes ur szemei elől.

Tiszteletes uram is hazefelé indult, s úgy tetszett neki, hogy az utzáli virágok, az erdő bokrai mind a Bozsenka nevést sutognák.

Tiszteletes uram is nagyot sóhajtott és magába morgogta:

— Csak ne volna az a leány tót, vagy legalább egy szeretne engem, mint én őt imádom.

* * *

A kirándulásnak szomorú következményei lettek. Bozsenka beteg lett, átázott nagyon, s kitört rajta a legveszélyesebb tudógyulladás — Cserta ur kétségbe esett — a politikával felhagyott, éjjel-nappal leánya betegágánál őrködött. Hiszen kivüle nem volt senkije, a ki életét boldogtá tette volna.

Az atyai szeretet határt nem ösmert. Cserta ur is meg tett mindent, hogy leánya életét megmentse. Minden hasz talan volt.

Ha írónak, kizsákmányolhatnám szegény Bozsenka helyzetét s reá foghatnám, hogy eszméletét is elvesztette, hogy kedvese nevét, a „Gyula“ nevet rebepte kis ajka, — de nem teszem, Isten látja lelkemet, költő nagyítással élni nem tudok, — mert szegény Bozsenka úgy feküdt mozdulatlanul mint egy darab fa, legfeljebb keble lihegett lázasan, úgy... hogy az életet, mely neki ez ideig

atya, — ne menjen még, nekem sok beszélni valóm van — Mindenek előtt bocsásson meg eddigi magaviseletemért s kérem látogassa meg házamat minél gyakrabban, ezután is, ha a jó ég leányomat az életnek visszaadja!

Sokáig beszélgetett a két ellenfél együtt. Az ablak redőnyeiben belopódzó napsugár már elhomályosította az éji lámpa kicsiny fényét, midőn elváltak. Cserta ur egész házaig elkísérte a tiszteletes urat, s midőn elváltak, sajnálkozva jegyezte meg magában:

— Még is csak derék ember a mi papunk, kár hogy nem tót!

* * *

Kevés mondai valóm van. Tiszteletes ur Bozsénkát az életnek visszaadta, de azért szabadidejének minden pillanatát az ő körében töltötte, tetszett a leány kedves modora, jó lelkülete. — S Bozsenka öszinte halát érzett az iránt, kinek életét köszönheti, halája határt nem ösmert, halából még azt is beösmerte, hogy Petőffy nagyobb költő volt Kollárnál. — Előítélete a szerelem rózsalánczain megtört! Azután vészni készült minden. Az a kicsiny puha kezeeske sokszor a tiszteletes ur kezeiben felejtődött, s az az édes mosoly, mely mindkettőjük ajkán honolt lerombolta azt a választalat, mely egy gazdag földbirtokos lánya, s egy szegény lelkész között ez ideig fenn állott. — S midőn Bozsenka virágos kertjében mindketten egy fesledező rózsabimbó kinyílását lesték, s a tiszteletes ur lágyan susogta: „Bozsenkám akar-e lenni az én kis feleségem?“ az a makrancos kis főske azokkal a holló fürtökkel lassan oda borult a dobogó kebelre, s az eper ajkak még lágyabban susogták:

„Akarok!“

* * *

Hiába keresné nyájás olvasó Turopolya községét a térképen, e szó már megszünt földrajzi fogalom lenni, mert Cserta ur a tiszteletes urral válvatve rég megnyerte az engedélyt arra, hogy Turopolya község a „Turmező“ nevet viselhessen.

Igaz, hogy még a nép ott a mai napig is a tót nyelvet beszéli, de a „Narodny Novini“ egy praeumerant sem tud fogni Turmezőn, mig ellenben a magyar tót testvériséget hirdető hazafias szellemű „Svornost“ című tót lap 100 példányban jár.

még november 15. napjáig be lehet iratkozni; felvételtnek a 14-ik életévet betöltött azon kőmíves, és szőri kőfaragó segédnek a kik olvasni, írni és számolni tudnak s legalább egy évig a gyakorlatban működtek.

A sorsostartó gazdák ismét közgyűlést tartottak, melyen különösen a teli legelő kérdése tárgyalatott. Annak idejében elmondtuk nézetünket, hogy a városról az úgy i-terjedelmes vásártér kell elkérni, hol az országos vásárok napjait kivéve, mindig elegendő legelő lened.

Vettük a miskolczi kereskedelmi és iparkamará-nak jelentését az 1882-ik évről. E jelentés, mely kiváló gondtal van szerkesztve, felöleli az egész kerületnek s így Gömörmegyének kereskedelmi, ipar és forgalmi viszonyait. E szerint Gömörben 260.602 mm. öszi buza termett, míg rozs 212.519 mm., árpa 62.216 mm., zab 147.040 mm., repeze 708 mm. Az 1882-ik év végével 1566 iparjegy maradt érvényben, mi azt bizonyítja, hogy még most is sokan iparjegy nélkül folytatják foglalkozásukat, mert az iparosok száma, a kiosztott jegyek számát jóval fölülmulja. Az év folytán a rimaszombati kir. törvényszéknél két esődeset jelentetett be. A gömörmegyei vasbányászatról határozott képet nem találhatunk e jelentésben, mert a mint a jelentés mondja; az egyes bányakapitányságok a kellő adatokat be nem szolgáltatták, dacára, hogy erre fellelték kérvén. Bizonybizony sajnos, hogy ily műben is fordulhatnak elő ily nemű felszólamlások, holott azt tudnunk kell, hogy az ipar egyes-ága s a kereskedelem, mezőgazdaság egy-egy ér a társadalom testében; életrealitásának egészséges voltának, vagy pedig sordulásának mértéke ezektől függ. s ha eltököljük ezeket azon hatóság előtt, melytől segínyt várhatunk, nemcsak magunk ellen vétünk, de vétünk a társadalom ellen is, mert mindezek részben közkincesek.

Népünk vagyoni viszonyainak szomorú állapotáról tesz tanubizonyítást azon esemény, melyet a „Győri közlöny” legközelebbi száma közöl. Mely szerint az Abda és Pinyéd községébe adóvégrehajtás végett küldött végrehajtó ellen a nép fellázadt. Alig kezdé meg Pinyéd a zálogolást, a legelkeseredetben keltek ki ellene, csak visszavonulásának köszönhette, hogy emberélet nem esett áldozatul. Majd midőn a szolgabíró ment ki a záloglás eszközésére, a zendülés oly fökra hágtott, hogy csak a esendőrök közbejötté, különösen a szolgabíró jóakaratu intései voltak képesek a zavar-gást lecsendesíteni. Még nagyobb volt a zavar Abdán, hol a nép már a tettegesség terére lépett s az adóvégrehajtót nem csak hogy vasvillakkal és botokkal felfegyverkezve fo-gadta, hanem közállapotot vetté üldözöbe s elzárta előle az utat, annyira, hogy a szegény végrehajtó alig tudott élete megmentésével elmenekülni.

Nagy sajtópör folyt le s napokban a kolozsvári es-kuétszék előtt. — A vádlott az „Ellenzék” lap szerkesztője Bartha Miklós országgyűlési képviselő volt, kit Eötvös vé-dett szerzője a vádló Szász Domokos kolozsvári ref. pap és egyh. kerületi főjegyzővel kit Dr. Nagy Ferencz egyetemi taná-r képviselet. A pör alapját, egy az „Ellenzék”-ben „Demagógia” című alatt megjelent cikk képezte, melyben a vád szerint rágalmazás és becsületsértés foglaltatik Szász Domokos szemé-lye ellen. A tárgyalás rendkívül nagy érdeklődés mellett folyt le s feszülten várta az egész városi közönség az ítéletet, mely szerint az eskütszék Bartha Miklóst a rágalmazás és becsü-letsértés vétségében vétkesnek mondta ki s 6 heti állomány-ház, 200 frt pénzbírság és az eljárás költségei megtéríté-sére ítélte. — A függetlenségi párt ez alkalommal nagy fátylásmenetet rendezett Eötvös tiszteletére, — s éltette őt mint hírneves politikust és jogtudóst.

A magyar vöröskereszt-egylet sorsjegyeinek harmadik kisorsolása e hó 1-én történt meg. Az 50.000 frtos főnyeremény sorozat szám 4338 nyerő szám 75-re esett. 5000 frtot nyert 596 sorsz. 76 sz., 1000 frtet nyertek: 7610 sorsz. 2 sz., 1623 sorsz. 71 sz., 1371 sorsz. 88 sz., 500 frtot nyertek! 5114 sorsz. 74 sz., 118 sorsz. 25 sz., 6999 sorsz. 2 sz., 2020 sorsz. 24 sz., 2630 sorsz. 36 sz., 5539 sorsz. 43 sz., 3029 sorsz. 86 sz., 7560 sorsz. 59 sz., 5809 sorsz. 82 sz. és 1295 sorsz. 42 sz.

Színház.

Szombaton okt. 24-én „Odette” Sardoutól. Városunk közönségének ez alkalommal másodikban volt szerencséje Sardout jeles darabjában gyönyörködhetni s mindkétszer az elfogulatlan könnyek törülgetése a kezeket sok ízben vonta el a tapstól, most is az önkénytelenül pergő könnyek a tetszésnek valóbb jelei a legfreneticusabb tapsnál; azonban meg kell vallanunk dacára annak, Volgyiék előadása, a mikor is a darabot Clermont grófort Toldy, Odettét Veresné, Berangeret L. Kovács Anna asszony játszottak, mindannyian határozott sikerrel, de a leghatasosabb jelenetekben nem oly melegséggel milyennek a szülők és gyermekük között lenni kell; továbbá a sorokba ígtatta a szerző azt is, hogy az anya azon kívül, hogy anya, feleség is, az apa pedig férj is, s hogy az anyát habozva bár, de fölismeri; ezt szerettük volna köllőben kidomborítva látni, mikor is mindhármuk sze-repe a művészi alkotás mértékét megüti. A sok megje-lent és meg nem jelent személyek közül most is Kövessy magaslott ki, mert Narcisse kis szerepét — perfekt alakítással játszotta. — Az előadásban a többi szereplők is mint kisegítők derekasan megállották helyüket. Sugni valónk az igazgató urnak az, hogy egy pazar bukott nőnek elsőrangú fűrdőben díszesebb salonja van, mint a milyent láttunk. Ez is van hatással a darabra.

Vasárnap okt. 28-án „A peleskei notárius.” Bohózat 3 szakaszban Gaál Józseftől. A peleskei notárius valódi bohózat, s az ország minden helyén ismeretes és talán a vidék minden színésze fel is lépett már egyik-másik szere-pében több kevesebb szerencsével, így gyakori előadás által a nép vérébe vált oly annyira, hogy ma már a magasabb igényű közönség csak számmal látgatja; azért igen helyesen cselekedett az igazgató ur, hogy vasárnap hozta színre, s annak a publicumnak, mely az előadásokra csak vásár- és ünneppnapokon mehet, szerzett mulatságot a mi örömmükkel is, mert a darab holmi izetlen újdonságnál ma is többet ér, s a köznépnel nagyobb effectust csinál, mint a becsebb igényeknek megfelelő és általa meg nem emészthető mű-darab. A szereplő személyzet mennyiben azt a színpad, a gyakori fellépés s a több szerep által való korlátoztat meg-engedte, általában eleget tett kötelességének s a vasárnapi házat egész előadásán át derült hangulatban tartotta.

Kedden okt. 30-án „Frou-Frou.” dráma 5 felvonás-ban írták: Meilhac és Halévy. Hiuság és féltékenység a da-

rab martirumai, mik családi conflictust, válást idéznek elő; azonban az anyai szív meg nem tagadhatván magát, engesz-telődés és szerencsés megoldást a darab a megterésben és a mérhetlen anyai szeretetben lel. Az előadás a házat tel-jesen kiélegítette; s ha pedig valaki a toíltettek változatos-ságában szeret gyönyörködni, azt is megkapta a mennyi-ben Veresné vagy hetszer váltott ruhát, de a dolog lé-nyegéhez szólva ő nemcsak ruháival, de egy szerepével, mint játékával Gilbertben előadás központjává lett s egy a testvére féltékenyen férjét elhagyja, de ahoz gyermeke-ért bűnbánólag visszatérő divat és pompakedvelő feleséget személyesített meg pedig a szerepre fordított hosszas tanul-mányozás érdeméhez mert nagy sikerrel. A másik fősze-replő Toldy, az Odette Clermontjához hasonló férjet adott oly eredményvel, minőt az ő tehetsége, rutinja előleges-ben biztosít. A többiek is, mint Török Berta, Veres és mások jelét adták annak, hogy a darabban méltóan közreműködni, ha akarnak, mindnyájan tudnak.

Szerda okt. 32-én „Cox és Box” „Egy szoba két ágygyal” című darabok s a két egymáshoz úgy tartal-milag mint alakilag nagyon hasonló. Két darab hasonlósá-gának megzavarása két magándal és egy szavalat által, a mire a két darabnak valóban szüksége is volt, a mennyiben az ezekkel kitöltött időkor elfeledteté egészen felismertetni az első darabot a másodikban. Különben a szereplők játé-kkkal több ízben jóízű nevetésre ragadták a publicumot, mely ezenkívül Farkasnak a Cornaevillei harangkoból igen díszes costumben, jól élénkelt dalában, s Vauzely Irmának finoman ruancirozott Boceacio románézában teljes kárpótlást nyert. Sándor Mariskának tehetsége van a szavalásra, s idővel több gyakorlat után jó szavalóvá válhatik belőle.

CSARNOK.

A t k o s é l e t.

(Népies beszély.)

Írta: Szabó József.

Falu születtem, hozzá vagyok kötve szívben, lélekben, úgy szeretem a falut, mint lelkenek felét. Bizony van is azon mit szeretni, olyan szép az a falu, hol nyári estéken az utczára ültetett akácok susogó lombja alatt olyan gyö-nyörűen dalolnak, játszanak, csevegnek azok a piros pozsgás leányok; azok a lobogós inguúju, pörge kalapu falusi legé-nyek. Ilyenkor még a szép Bandi, az urasági kocsis is ott hagyja a lovakat, nagyokat rikkantgat lefelé az utcán, csak hogy előbb meghallja a Julesát. Háit mit is ölje ma-gát a búval?! Volt benne része ugyis elég. Mikor megszü-lt édes jó anyja, azt mondták neki odafel: „Gyere ide, go-nosz ez a világ, majd elhozzuk mi kis fiadat is.” Elis ment. Ő még akkor egy napos gyerek volt, mégis végig siratta a temetési szertartást, a falu népe pedig zokogott, még a tiszteletes tanító uram szeméből is úgy hullott a könnyű, hogy alig tudta elmondani azt a szép bucsuztatót. Hej pe-dig beh gyönyörűen kimondta a mit mondott, olyan volt mintha csak a pap szájából hallották volna az Isten igéjét. No de még ő akkor ebből mitsem értett, csak később be-szélte el neki, e szegény árának a falubeliék. Bandi el-gondolkozott rajta, aztán kiment az édes anyja sírhalmához és ott zokogott.

Az árva felnött, hiába várt rá édes anyja, az angya-lok nem vitték fel. A kis Bandi legelőszőr is arra eszmelt, hogy keményen megverték a kék foltok két hétig is meg-maradtak testén. Háit mért? Azért, mert két év mulva az apja újra megházasodott s elvette a szomszédból azt a csunya asszonyt, a kitől a kis Bandi mindig félt, s ennek a csunya asszonynak tetszett mindennap egy sort verni a kis fiun. Hiszen így szokták azt a mostoha! Miért lenne épen ő kivétel? — Apja nem ügyelt rá, ha telt asztalt látott maga előtt, meg úgy „szent heverj el” napokon belátogat-hatott lezighéz, mit bánta ő akármilyen történik otthon. Ban-dival együtt nött az ellenszenv és gyűlölet mostohája, s a megutálás apja iránt.

Egy nap egy piezi kis fiut hoztak Bandihoz, azt mon-dták neki, hogy csokolja meg, mert az az ő testvére. Bandi végig nézett a síró gyermekén, s aztán ellökte magától, — hiszen már az is haragszik rá. A bábaasszony rémulve futott be: „Ne sirj kiasi — csitítá a magzatot — no hal-lottak ilyet, az a Bandi megütötte ezt az eszedmatá kis te-rementést.”

Pedig nem igaz volt, de jól esett szívének, ha tódit-hatott rajta egy nagyot. Hjah, így szoktak az asszonyok, s fogadni mernék, hogy mire e hir a falu végéig jutott, — belőle olyan gyilkosság keletkezett, melyért a szegény Ban-dit legalább is akasztófára huznák. Hanem hát akasztófára mégsem huzták, de a mostoha parancsára a felbőszült apa vizbe áztatott kötéllel kegyetlenül elverte. Még a vér is kibuggyant a kötél nyomán! Ugy kell neki! Miért bántja azt az ártatlan kis teremtést. Bizonyos, hogyha nagyobb lesz, megöli.

— „Az én házamban ugyan nem hagyod — patto-gott férjének a mostoha — egy napig, egy óráig se, én ugyan nem szerencsétlenkedem veled, úgy se lesz abból csak betyár, bojnyik, — megöl az még téged is, engem is. Azt mondom, hogy meg ne lássam többet ezen a pajtán!”

— Miesoda! a te házad! — kiabálta a zaklatott férj — de már olyan nines, egy komma sem a tied ebből, — most már azért is itt marad az a kölyök.

A mostoha ez nem hozta ki sodrából.

— Jól, jó — szóló gunyosan — azt hiszed, hogy én nem tudom, mit csinál az a te drágalátos fiad, hogy feni a fogát rád, mikor részeg vagy. Szentül hiszem, hogy a milyen természet lakik benne, megteszi, hogy egyszer a kést beléd szuszantja.

— Dejszen azt szeretném én látni! hol van az a kö-lyök? hadd tekerem ki a nyakát. — No lám! Gyere csak elő te, hadd vesselek ki az udvarból!

Kiabálhatott annak, épen most tette be lábát a szom-széd falu szélső házába.

Majd előjön! . . .

De Bandiba azt mondta valami, hogy soha . . .

Tiz esztendő volt ekkor

Tiz esztendő gyermeknek már lehet hasznát venni, de az emberek olyan könyörtelenek. Hiába beszél el a szegény árva szomorú történetét, — közsüvük van azoknak. Még annyi helyet sem adtak neki, a hol fejét lehajtottá volna, utszélén hált, kö volt a párnája, az anyaföld derek-

alja, töviskőre a takarója. S ha nagyon oszromolta az embe-reket, fölveték azt a kenyérfajat, mit a kutyanak dobtak:

— Nesze sem mirevaló, eredj odább.

— Es az a kenyérfhaj is jól esett.

Egyszer aztán felfogadta egy ur, majd jó lesz a kony-hában egyet-mást csinálni. Ott nőtt fel, hűséges volt, tudta, mivel tartozik jötevőjének. Mikor feluött, az ur parádés-kocsinak tette. Most is az.

— Ime a szép Bandi szomorú élettörténete.

Mindamellet, hogy szegény, nines a faluba talán egy leány se, ki titokban ne epedne érte, mert meg kell adni, hogy nem hiába adták neki ezt a nevet: szép, valóban az. Szabályos arca, hullámzó fekete haj, gyönyörű barna szem, deli természet, ugyan melyik leány ne sóhajtóznék ezután!? Meg aztán azt beszélék, hogy nem is olyan szegény ő, mint a templom egere, a nagyságos ur, ha megházasodik, egy egész telket ajándékozik neki. — Szó ide, szó oda, elég az hozzá, hogy Bandiba minden leány bolondult, de ki te-het róla, ha ő egyáltalában ítörtött a sok szeretőtartástól, s elég bolond volt hozzá, hogy kiválassza magának a sok közül a legszegényebbet, a Julesát, a ki ott lakik a falu végső szalmafedeles házába, — nem is jár ki udvarokból hat ökör, csak egy riska tehén, ninesen is 5—6 telke, ha-nem csak egy kilás földé, nem is a zárt ládába nyulnak a százasokért, hanem csak a félkébe tartogatnak egy-két kraj-ezárt, és mégis ő ezt a leányt szereti szívvel-lélekkel.

Es a leány!? Persze, hogy az is szereti a szűzies szerelem egész tüzével. Nem is várja, hogy odajöjjon a játszókhöz, hanem messze elébe szalad, azaz, hogy akar szaladni, de szemérmesen visszaspolyog egy lombos akáczfa mellé. Nem illik azt mutogatni, hogy szereti ő Bandiját. — Pedig hát hiába buvik el, ott is felkeresi Bandi, körülöleli szépen, aztán a szemébe néz. Más ember nem sokat látna benne, épen most, mikor sötét van, a hold sem világít, de Bandi a szerelemnek két égő csillagát nézi benne, az a két csillag világítja be az ő élet-utját.

Kitudja nem lélekvesztő-e ez az ut!?

Bizonyosan az, mert Bandi esztét veszté, mikor e esil-lagba néz, s gyönyörításan zárja karjaiba a menekvő leányt:

— Dejszen azt mondom, hogy ne ugrálj itt, mert én ki nem bocsátalak a karomból. Még meg is esókollok. Így ni!

Hogy Bandi nem csak az ígéretnél maradt, arról tanus-kodott egy hatalmas ezuppanás. Még a többi leányok is mind odanéztek. Irigyeltek tőle.

Bandi elereszté Julesát, s odaált közibök:

— No galambom mit néztek rám, hát szeretem, aztán megvan. Jobb volna, ha játszanatok valamit.

— Ha maga is közénk áll, — pattogott egy villámlo szemű kis leány.

— Hát hiszen én nem vagyok elrontója senmi jó-nak, csak ki velem, mit játszunk.

Erre aztán elkezdtek a lányok találgatni, de biz ez, de biz az volna jobb, mig aztán mindnyájan megegyeztek, hogy „Szemzemgyűrűt” fognak játszani. Bandi meggették bábának s félre kellett állnia egy akáczfa mellé, — csak mikor hívták, akkor volt szabad onnan előjönni, hogy me-keresse az eldugott gyűrűt. A többiek pedig leányok, legé-nyek egyenesen sorba ültek egy ledöntött akáczfán, s a meg-választott osztó eldugá közöttük a gyűrűt.

Es jól eldugá!!

Hiába olvasta rá Bandi a jelenlevőkre jobbról, balról avagy középről kezdve az ilyenkor szokásos varázsigéket:

— Szemzemgyűrű, kallanesgyűrű, nálad, nálad arany gyűrű. — itt esőrog, itt add ki!

Annak a hatodiknak, a kire a sor jutott mindig üres volt a keze. Megjegyzendő, hogy minden egyszeri kérdés 1 évnek számítattik s ha hatszor föl nem leli, eltelvén a kiszabott 6 év, megházasítják a bábát. Es Bandi csakugyan vőlegény lett, eltelt a hat év és ügyetlenségből-e vagy mivel maga is úgy akarta, a gyűrűt nem lelte meg.

Ekkor aztán következett a háziasítás. Az osztó ujjain sorra szedték a falu szépeit . . . ez ez lesz, ez meg ez lesz. — A mutató ujjam Kis Kati . . . a kis ujjom Nagy Boreta. — — — Mikor mindez készen volt, az osztó oda-állott Bandi elé, s föltartotta az (egyik kezét) 5 ujját.

— No melyik lesz a felesége!?

Annak az a kiváltsága volt a többiek fölött, hogy a gyűrűt arra tették.

Azután megkezdődött a vallatás: mit csinál azzal, a ki a nagy ujjam, mit csinál azzal a ki a kis ujjom és így tovább. Bandi az egyiket megölelte, a másikat megesó-kolta . . . egyiksem volt Julesa.

Bizonyosan ő a felesége.

— Hát a feleségével mit csinál!?

— Óleljen meg, csokoljon meg, mint a galamb a pártját! — monda vigan. Tudta, hogy Julesát adták neki feleségül.

Csalatkozott . . .

Az a bíró Maresa volt, a ki szenvedélyesen ugrott fel helyéről, s lázas izgatottsággal ölelé át, — de nem esókolta meg, csak azt sugá a fülébe:

— Maradjon itt, — beszélni akarok veled.

A falu ifjusága lassanként elszéledt, mindenki siet, hogy átengedje magát az álomnak, hogy átélje még egyszer álmában a nap örömeit, bubánatát, reményt szerezen a jövő boldogságához. Hisz az álom, midőn a multat tárja fel, bepillantani enged a jövő titkaiba.

Bandi haza kísérte Julesát, miért a kapuban egy édes esók lett a jutalma. Bandi egészen megrészegedet tőle, egy ohajtozott volna még több után is, de a leány jó éjszakát kívánva, ott hagyta a faképnel, azaz hogy a kapufélfánál, Bandi sokáig nézett utánna, valami szorongó érzés fogta el, midőn arra gondolt: hátha ez is álom, s egykor ő maga fogja széttérni annak bilincseit!? Nem lehetetlen, hisz maga az élet is álom, miért ne igyekeznök abból fölserkenni!?

Bandi összeszerítá öklét, s magában mormogta:

— Ha ennek igaznak kell lenni, úgy én a más vilá-gon ébredek fel!

Nem mondott valót.

A csillagok myriárdjai olyan reszketve ragyognak, mintha csak egy eltemetett földi menyországot siratnának.

Bandi visszaindul a széles utcán, olyan kihalt az egész falu, nines egy világ sehol, nines egy lélek sem kű, csak itt-ott fekszik az utcán egy-egy komondor, még csak meg sem ugatja a magános éjjeli kóborlót. Ismeri minde-nik jól.

(Folyt. köv.)

Irodalom.

A magyar millenarium. Stampfel Károly királyi udvari könyvkereskedő kiadásában Pozsonyban Helmár Agost királyi főgymnasiunai tanár úrtól egy két ives füzetke jelent meg, melynek címe: „A magyar millenarium. Vissza pillantás Magyarország 1000-éves történetére.” Az író neve, ki nek Bonfiniusról irt művét a magyartudományos akadémia annak idején pályadíjjal tüntette ki. elegendő biztosítékul szolgál arra nézve, hogy itt nem selejtes vásári munkával van dolgunk, a amint csakugyan ez alkalmi iratkában nemzeti politikai alkotmány és irodalom történetünknek főbb mozzanatai vonzó alakban csoportosítva a magyar nemzet ezeréves főnnállásának nagy vonásokban rajzolt sikerült képét nyújtják. A számos képpel ellátott füzetkének felette díszes kiállítása a derék kiadónak izléséről tesz tanúságot. Ha végül még fölemlítjük, hogy az ára 20 krban van megállapítva, pillanatig sem kételkedünk benne, hogy ezen alkalmi füzetke könyvpiacunk egyik legkelendőbb czikkét fogja képezni.

Eiőfizetési felhívás. Ifjabb Nagel Ottó könyvkereskedésében Budapestben nemzeti színház bérházában megjelent a Magyar általános levelező 8.ik füzet. szerkeszti Knorr Alajos. A magyar általános levelező eddig megjelent nyolc füzeté képezi az egész mű első fél kötetét. E felkötetben a szervő bevezetéseken a levelekről mint írásbeli fogalmazványokról és azok különleges jellegéről, ismerteti a nyelv és helyesírás szabályait, értekezik a szókról, azok neimeiről, az alaktanról, a ragozásról és mondatokról, ezek részéről és neimeiről, szól a helyesírás jelekről és azok neimeiről; ezek után áttér a levélírás szabályaira, értekezik az írásmódról, ennek kellékeiről; ismerteti a levelek formásgait, ezek közt a belformásgait, milyenek a felírás, megszállítás, a levél előírása, a tárgy előírása, a levél berekesztése, aláírás, név, kelet, utóirat és külformásgait; szól a levél czimezéséről, közöl különféle magyar, német francia és latin czimereket. Ezek után áttér a levélmintákra, ezt megelőzőleg azonban szól a levelek osztályozásáról, a válaszókról, A levélminták közt találjuk: a meghívó, születési,

házassági, halálzási jelentéseket tartalmazó leveleket; az értesítéseket tartalmazó leveleket; tudakozódó, kérdő, tanácsot és tanítást kérő és adó leveleket, az emlékeztető, intő, megbízásokat, megrendeléseket tartalmazó leveleket; az ajánló és felmondást tartalmazó leveleket; a feddő, dorgáló, szemrehányó, mentegető, igazoló és barátságos leveleket; a szerencsét kívánó, szórakozó, vigasztaló, ajándékozó megköszönő és szerelmes leveleket, ezek után pedig hozza a virágnyelvet és pedig a növények és virágok sorozatát, azután pedig a jelentmények betűrendes jegyzékét; azután szól a vegyes tartalmu levelekről és áttér a kereskedelmi levelek ismertetésére, felsorolja azok különböző neveit, szól azok kellékeiről és közöl levélmintákat és pedig körleveleket, tudakozódásokat, megbízásokat, üzleti összeköttetéseket, szolgálati ajánlközeseket, áru leveleket, vásári tudósításokat, megrendeléseket szállítványozási ügyletekre vonatkozó leveleket összesen 387 levélmintát. Egyes füzet ára 30 kr. a husz ívet tartalmazó félkötet ára 2 írt 40 kr. Ugyanezen kiadónál kapható a teljesen megjelent „Önügyvéd”, füzetekben, félkötetekben és egész kötetben füzeve és díszkötésben.

Hivatalos közlemények.

Gömör és Kishont t. e. megye alispáni hivatalától.

Hirdetmény.

9391. sz. — A szolgabírói járások székhelyeinek és a tisztviselői fizetéseknek meghatározása, valamint az 1884-ik évi költségvetés megállapítása tárgyában beérkezett belügyminiszteri rendelet tárgyalása, nemkülönbén a tisztújító közgyűlés határnapjának kitézése és egyéb folyóügyek elintézése végett főispán ur ő méltóságával egyetértve **folyó évi november hó 13-ik napjának reggeli 9 órájára** Rimaszombat városába rendkívüli közgyűlés

tűztetvén ki, van szerencsém erről a tisztelt közönséget, s a megyei bizottsági tagokat értesíteni, s hivatalos tisztelettel felkérni, hogy a tanácskozásban lehetőleg teljes számban részt venni sziveskedjenek.

Rimaszombat, 1883. év október 29-én,

Szontagh, alispán.

Gömör és Kishont t. e. megye alispáni hivatalától.

Hirdetmény.

9420 sz. — A folyó évi szeptember hó 24-én tartott megyei bizottsági közgyűlés határozata értelmében, az 1884-ik évre a megyei szolgásmegállapítást ruházata, irodai szerek. a megyeházánál szükséges világítási anyagok árlejtés vagy alku egyezmény útján levén beszerzendők, e végből eljárás határidőül **folyó évi november hó 26-ik napjának d. e. 10 órájára Rimaszombatba a megyeházához** kitézetik s a vállalkozni kívánók ezen határidőre a szükséges bánatpénzzel ellátva ezennel, meghivatnak. A feltételek iránt a megyei számvevőségénél időközben is bővebb felvilágosítás nyerhető.

Rimaszombat, 1883. október 29.

alispán helyett: Ujházy, főjegyző.

Szerkesztői üzenetek.

B Gy. Későn kaptuk. Levelünk megy.
M. L. Megkaptuk, de még nem nézhettük át.

Felelős szerkesztő: **Bodor István.**

Magán-hirdetések.

Haszonbérbe kerestetik

egy 50—100 hold terjedelmű birtok Rimaszombat határában; — őszi vetési befektetések átvetetnek.

Tudakozódásokra felvilágosítást e lap kiadóhivatalában nyerhetni.

Arverési hirdetés.

Az uraji közbirtokossági ital- és husmérési jog 1884. január 1-sejétől három évre bérbeadó. Arverési határidő **november 1-sejének d. u. 3 órája.**

Feltételek alólirotnál megtudhatók.

Csák Károly,
közb. igazgató.

2—2

Köszén eladás.

Alólirott értesíti a n. é. közönséget, hogy a cserencsényi utcában levő kereskedésében a legjobb minőségű köszénnek métermázsája 90 krért kapható. — Házhoz szállítva pedig 95 krért.

Hoselitz Salamon.

Őszi és téli évad!

Bevett szokásom szerint mint mindig, úgy mostan is van szerencsém a n. é. közönséget arról értesíteni, hogy a gyári telepekről visszaérkezvén, bevásárlásom eszközlése alkalmával szem előtt tartván a kor követelményét, üzletemet, sokoldalúság és választék tekintetében oly magas színvonalra emeltem, hogy városunk és vidéke mindinkább fejlődő jó izlésének minden tekintetben megfelelhettek.

Cikkeimből a következők emelendők legelőnyösebben ki, u. m. a **legdivatosabb ruhakelmék minden színben és mintázatban, továbbá chevrot-, flanel-, női posztó-, kaban-, cachemir és másféle szövetek, egy színű fekete noblesse-, faille-, grosgrain és atlaszszelvények.**

A fehérneműek, mely ezek egyik főágát képezi üzletemnek, a menyiben a legnagyobb menyasszonyi kelegyét összeállítani képes vagyok, a következő: **legjelesebb gyártmányu rumburgi, creasz, hollandi és sziléziái vásznak $\frac{3}{8}$ és $\frac{1}{4}$ szélességben, legjobb chiffon és gradli, színes és fehér asztalneműek, színes kanavasz és anginet, piquet, zsinórozott és flanelbarchet, csipkefüggönyök, moult és battist, cclair valamint női és férfingek.**

Jeles raktáram van minden minőségű **kisesebb és nagyobb téli kendőkből, gobelin- és ripsz-ágyterítőkből; jute-, gobelin- és csinvat-butorkelmékből;** vannak továbbá közhasznu cikkek, u. m.: **gyapju, jute és plüsch, futo- és lábszőnyegek, takarópokróczaim, cachemir és satainpaplan, kocsitakaró és ló-pokróczaim.**

Uri öltönyökre való gyapjuszövetek a legújabb párizsi és bécsi divatu mintákból állítvák össze, ez ágban szintén a legmagasabb fokú igényeknek is megfelelhettek annyival inkább, mert szabómesterem, a ki ügyes szabása által már eddigelé is kivirta magának nagyrabecsült megrendelőim meglegedését, egy havi szünidejét a fővárosban tölté, hogy magát a szabászati technikának újabb haladásában is tökéletesítse.

A midőn a n. é. közönség becses bizalmát továbbra is esedezve maradtam illő tisztelettel

ENGEL ADOLF.

2—*

Férfi ruhatár. GÖMÖRI EDE. Férfi ruhatár.

A nagyérdemű férfiközönségnek.

Az őszi és téli idény közeledtével bátorkodom a t. cz. vevőknek legjobb hírnévnek örvendő szabóüzletemet, melyet brünni, reichenbergi és francia gyapjuszövetekkel dusan felszereltem — „ajánlani.”

Hogy minden e téren versenynek elejét vehessem, az árakat tetemesen leszállítottam, — azért a nagyérdemű férfiközönség érdeke is megkívánja, hogy szükségleteiket most megrendelni sziveskedjenek, melyeknek leggon- dosabb kiszolgáltatásáról kezeskedem, úgy az anyag jósága mint a ruhadarabok szabását illetőleg.

Magamat kegyes pártfogásukba ajánlva s számos megrendelésért esedezve, vagyok
Rimaszombatban, 1883. szept. 22.

teljes tisztelettel

Gömöri Ede, férfiruha készítő.

(Vidékre mintákkal készséggel szolgállok.)